

Lausunto

28.07.2022

Asia: VN/5477/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle ulosottokaaren muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Esityksen johdosta Oikeushallinnon Henkilökunta OHK ry (jäljempänä OHK ry) toteaa, että vapaakuukausien määrän nosto kahdesta kolmeen helpottaa velallisten tilannetta ja ehkä etenkin niiden kohdalla, jotka ovat tulorajaulosmittauksen rajalla jopa kokeneet joutuneensa kärsimään asemastaan.

OHK ry:n näkemyksen mukaan viran puolesta myönnettävä yksi vapaakuukausi enemmän ansaitsevalle toivottavasti motivoisi jatkossa tätäkin velallisyhmää edelleen pysymään työelämässä. Esitetyt muutokset ovat myös hyvä lisä esimerkiksi talousneuvoloiden ja ennakoivan talousneuvonnan toimijoiden työkaluiksi heidän auttaessa ja kannustaessaan taloutensa hallinnan menettäneitä hoitamaan velkansa loppuun pysymällä tai hakeutumalla työelämään.

Vapaakuukaudet luonnollisesti pidentävät velan takaisinmaksuaikaa ja velkoja joutuu odottamaan saataviaan pidempään. Toisaalta voisi olettaa, että jokainen pieni "hengähdystauko" toisi helpotusta velallisten elämään usein pitkienkin perintäjaksojen aikana. Näin odotusarvona voitaneen pitää sitä, että muutamat vapaakuukaudet lopulta kasvattaisivat takaisinmaksuosuuksien määrää. Vapaakuukausia myönnettäessä olisi varmasti kuitenkin hyvä tähdentää etuutta anovalle/siihen oikeutetulle, että velan lyhentämisen katkaisu on vain sen siirtämistä eteen päin ja että jokaisella vapaakuukaudella on joka tapauksessa korkea kerryttävä vaikutuksensa.

Uudistuksen merkittäviksi osa-alueiksi muodostunevat onnistunut tiedotus, henkilökunnan riittävä resurssointi ja koulutus. Tiedotuksen sisällön tulee kohdistua asiallisesti ja tasapuolisesti niin velallisiin kuin velkojiin. Lähestymiskulmat on syytä miettiä huolellisesti etukäteen niin, ettei tästä aiheudu laitoksen henkilöstölle ylimääräistä työtä ja esimerkiksi velkojille lisääntyntä painetta velan perinnän varmistamisessa. Esityksen perusteluissa laskettu henkilötyövuosimäärä on

nähdäksemme kovinkin maltillinen ja etenkin näinä talouskehityksen aikoina, jolloin tähän uudistukseen liittyvä asiointi varmasti kasvaa. Esityksessä ei ole myöskään selvästi edes yritetty arvioida yksistään maksuliiketoiminnalle varojen tallettamista koskevan säännösmuutoksen johdosta tulevaa lisätyön määrää. Näin pelkona onkin, että tosiasiallisesti lisätyö helposti sulautetaan nykyisen jo valmiiksi kuormittuneen henkilöstön tehtävien sisälle. Ennen lakiuudistuksen voimaantuloa laitoksen henkilöstölle tulee järjestää yhteneväisesti suunniteltu ja toteutettu koulutus. Yhtenäinen käytäntö ratkaisumenettelyssä pitäisi saada varmistetuksi mahdollisimman hyvin ja tähän viittaa myös Takuusäätiö lausumassaan saamiensa ilmoitusten johdosta.

Esityksen mukaan tarvittavat ict -muutokset on mahdollista tehdä kohtuullisen edullisesti ja suhteellisen lyhyessä ajassa. Näin teoriassa, mutta käytäntö hallinnonalallamme on tähän saakka osoittanut tällaisten päivitysten ja muutosten osalta muuta. Uudistuksen sisäisten vaikutusten ja sidosryhmien rajapintojen toimivuuden varmistaminen ovat oleellisia toimenpiteitä ennen varsinaista käyttöönottoa. Verohallinto on lausumassaan kiinnittänytkin huomiota aiheellisesti mm. Palkka.fi -palvelun ajantasaisuuden merkityksestä. Järjestelmäongelmista johtuvien virheellisten ja puuttuvien merkintöjen korjaamisesta aiheutuu aina paljon aikaa vievää käsityötä. Esimerkiksi verotustietojen korjaaminen kuukausien/vuosien päästä on ikävää ja usein haitallisia seuraamuksia aiheuttavaa velallisille, jotka ovat voineet vain luottaa viranomaisten järjestelmien toimivuuteen.

Outi Ahonen

OHK ry:n puheenjohtaja

Ahonen Outi
Oikeushallinnon Henkilökunta OHK ry